

Za želvami v Indonésii
Hana Svobodová

Úvod do teraristiky 41
Ivan Vergner

ZDARMA

Chov listožravých kobylek
Martin Kulma

Krajta kobercová 2.díl
Vladimír Cerha

TERA

magazín

ISSN 1805-870

Elektronický časopis o teraristice

www.teramagazin.cz

■ HADI ■ JEŠTĚŘI ■ OBOJŽIVELNÍCI ■

■ KRAJTA KOBERCOVÁ 2.DÍL ■ HISTORIE TERARISTIKY A HERPETOLOGIE V ČESKÉ REPUBLICE - ČÁST 9. ■ ZA EVROPSKÝMI CHAMELEONY ■ CHOV LISTOŽRAVÝCH KOBYLEK ■ ÚVOD DO TERARISTIKY (41) ■ ZA ŽELVAMI V INDONÉSII ■

2/2016

Setkání přátel přírody

ZIVÁ EXOTIKA

**prodej a výměna
exotických zvířat a rostlin**

www.zivaexotika.cz

Obsah

Hadi		
Krajta kobercová 2. díl		4
Chov		
Historie teraristika a herpetologie v České republice - část 9.		13
Reportáž		
Za evropskými chameleony		18
Chov		
Chov listožravých kobytek <i>Stilpnochlora coulouiana</i>		20
Chov		
Úvod do teraristiky (41.)		23
Ochrana		
Za želvami v Indonésii		27
Reportáž		
27. herpetologická a teraristická konference v Plzni		32

Slovo úvodem

Vážení odběratelé,

Dalo by se říci, že i v naší redakci došlo k decentralizování moci. Zbaběle jsem sazbu přenechal Monice (které tímto vřele děkuji a přeji příjemně strávené nejen víkendy) a Dan už delší dobu prakticky zastupuje pozici šéfredaktora. Bez těchto dvou lidí si již fungování časopisu lze jen těžko představit.

Snad budu mluvit i za kolegy, když napíšu, že TERAmagazínu chybí konkrétnější směřování. Za určité úspěchy považuji dosažený počet odběratelů (bez devíti kousků rovných dva a půl tisíce čtenářů), vydávání časopisu déle než tři roky, bez jakéhokoliv finančního příspěví, také si velmi vážím toho, že s časopisem spolupracují všichni ti skvělí autoři, kteří nám dovolují publikovat jejich články. Povedlo se nám zorganizovat soutěž a výstavu fotografií pro veřejnost. Stále častěji alespoň ve mně ale převládají pochyby o smysluplnosti našeho počínání. Časopis, který vznikl v době internetu, kdy prakticky veškeré informace lze dohledat na internetu, má vůbec ještě smysl? Věřili jsme zřejmě v to, že vytvoříme určité informační médium, které česká teraristická veřejnost přijme za své. Snad se to i částečně podařilo, ale přesto bychom uvítali, pokud by kdokoliv z vás, našich čtenářů, měl nápad, jak časopis směřovat, aby byl co nejpřitažlivější.

Výzva ke spolupráci je tedy stále aktuální a možná ještě akutnější než kdy dříve. Zoufale nám chybí nová krev, impuls, nápad, který by projekt, který vznikl pro nás všechny, jakkoliv posunul kupředu.

Přežijte parné léto bez úhony a u dalších čísel snad nashledanou.

Aleš Kozubík

Redakční rada: Aleš Kozubík – ales.kozubik@teramagazin.cz, Daniel Kolečka – daniel.koleska@teramagazin.cz
Monika Balcárková – monika.balcarkova@teramagazin.cz

Autoři článků v tomto čísle: Vladimír Cerha, Ivan Kocourek, Daniel Kolečka, Martin Kulma, Hana Svobodová, Ivan Vergner

Krajta kobercová 2. díl

Barevná mutace Designer, foto Deb King.

Text: Vladimír Cerha

Foto: Vladimír Cerha, Vladimír Junek, Deb King, Wayne L.

CYKLOVÁNÍ...

...aneb Průběh chovatelského roku.

Jestliže máte doma dospělý pár krajt kobercových, jistě vás bude lákat i možnost jejich odchovu. Co se vlastně rozumí dospělými zvířaty? Ačkoliv v přírodě dospívají pravděpodobně třetím až čtvrtým rokem, v zajetí se nemusíte bát připouštět samce ve věku 1,5 roku k samicím starým 2,5 roku. Vzhledem k lepší výživě a klidnějšímu způsobu života totiž dospívají v chovech mnohem rychleji a to bez újmy na jejich zdravotním stavu. Takovéto samice, které dosahují ve věku dvou a půl roku již 140 a více centimetrů délky, totiž bez jakýchkoliv problémů snášejí již středně velké snůšky o 16 – 18 vejčích.

A třebaže se vám může zdát metrový samec ve stáří 1,5 roku mladý, bývá oplozenost u vajec takhle mladých párů 90 – 100 %. Na druhé straně je nutné poznamenat, že dosažení dospělosti souvisí hlavně s mírou výživy, a proto nepravidelně nebo málo krmená zvířata mohou být správně velká a dostatečně vyspělá až třeba i v pěti letech. Takovéto zbrzdění pohlavní aktivity se často objevuje i u jinak vzhledově, velikostně a váhově velkých jedinců, kteří však byli v prvním roce života krmeni nedostatečně. Byli tzv. podtržení. Mně osobně se to stalo u několika jedinců, které jsem kupoval jako dvouleté, přesto byli velikostně srovnatelní

s letošními mláďaty z mého vlastního odchovu, která byla jen 3 – 4 měsíce stará.

Vraťme se ale k páru, který máme od mala. Je dobře krmený, dostatečně velký, samec váží více než tři čtvrtě kila a samička více než 1,5 kg. Takový pár, který chováme ve standardních podmínkách uvedených v kapitole o chovu, musíme nejdříve připravit na páření. Přibližně v polovině října snížíme denní teplotu na 24 – 26 °C a noční na 20 – 22 °C. Omezíme rosení. Přestaneme krmit. Takto chováme zvířata až do poloviny prosince, kdy teplotu i vlhkost vrátíme na původní hodnoty a po týdně začneme s krmením menšími potkany.

První týden v lednu pak můžeme dát samce k samici. Nejpozději do dvou až tří dní dochází ke spáření, které se po pěti dnech odpočinku opakuje. Pak můžeme samce od samice znovu oddělit, případně ho k ní vrátit za další týden pro kontrolní páření.

Pak již chováme oba jedince znovu odděleně. Samičku pravidelně krmíme, dokud potravu přijímá. Některé ji odmítají krátce po páření, jiné žerou až do doby kolem přednáškového svleku. Měsíc po úspěšném páření můžeme na samici pozorovat ovulační otok, který vypadá, jakoby zvíře pohltilo velkou hrušku užším koncem napřed a začíná přibližně v polovině těla.

Dva měsíce po páření dochází u samice

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi**
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Samice *M. s. variegata* během zimního klidu.

k takzvanému předsnáškovému svleku. Datum svleku je dobré si zaznamenat, protože téměř přesně po 4 týdnech pak samička snáší vejce. Po prodělaném předsnáškovém svleku umístíme do terária budku velkou asi 30 x 20 x 20 cm. V ní se samička většinu času posledního měsíce gravidity skrývá. Se snůškou i samicí pracujeme dále podle svého uvážení o tom, jestli ponechat samici na hnízdě, nebo přejít k řízené inkubaci v zařízení k tomu určeném. Jestliže vejce odebereme, jako to dělá většina chovatelů, chováme pár dále standardním způsobem až do příštího podzimu.

NÁMLUVY

Po úspěšném zimním klidu, který trvá zhruba do poloviny prosince a po návratu k normálním teplotám a režimu, v teráriu můžeme začít s připouštěním. Na samém konci prosince a začátkem ledna umístíme samce do terária samice. Je výhodné, pokud je samice krátce po svleku, nebo alespoň krátce po vyprázdnění. Vše se pak v zajetí na rozdíl od přírody, kde musí samec sám intenzivně hledat samici podle pachových stop, děje velmi rychle.

Jsou-li oba partneři v dobré kondici a připraveni k rozmnožování, samec začne samici během několika desítek minut pronásledovat po teráriu a dotyky ji stimulovat k páření. To nastává obvykle ještě téže noci po umístění samce k samici. Samotné spojení může trvat od několika desítek minut až po tři hodiny. Pak se k sobě zvířata chovají jako cizí a po dobu příštích pěti dnů většinou odpočívají. Poté se páření znovu opakuje a po něm můžeme samce oddělit od samice, případně jej

v odstupu jednoho týdne použít k páření jiné samičky. Podle mých zkušeností, dokáže jeden samec bez problémů úspěšně napářit až 4 samice v jedné sezóně. Pak jeho rozmnožovací aktivita ustává a samec se vrací k běžnému životu hada samotáře.

Pokud se samec k páření nemá ani několik dní po umístění k samici, je vhodné jej stimulovat přidáním druhého samce. Při tomto postupu doporučujeme přidat doplňkového samce k páru dopoledne a pak pravidelně sledovat aktivitu v ubikaci. Samci spolu ve většině případů bojují o přízeň samičky. Ovíjí se a přetlačují, což může vést v omezeném prostoru terária až k usmrcení slabšího soka. Proto je nutné celé dění sledovat. V případě, že se souboj stává až moc neurvalým, znovu oddělit slabšího samce. Jinak stačí jeho odstranění z terária navečer. Už jen přítomnost druhého jedince stejného pohlaví totiž vyvolává u samců zvýšenou produkci pohlavních hormonů, což vede nakonec i k projevům zájmu o samici.

PROBLÉMY S PÁŘENÍM

Často se říká, že chovatel se stává postupem času podobný zvířeti, které chová. Asi to tak bude, protože hadi jsou z pohledu člověka líná zvířata. Jejich jedinou starostí v přírodě i v zajetí je potrava, nalezení nevhodnější teploty, nalezení vhodného úkrytu, svlékání a předání genů další generaci. Co víc si může člověk přát.

V této souvislosti je ovšem nutné upozornit na možnost přetučnění zvířat (i lidí), která na rozdíl od těch v přírodě nejsou nucena vydávat žádnou energii na získávání potravy ani hledání úkrytu a vhodné teploty. Vlastně na nic, všechno je jim

Bezobratlí

Ještěři

Hadi

Obojživelníci

Želvy

Cestopis

Chov

Systematika

Reportáž

Ochrana

RecenzeLíhnutí

karet

obrovských.

Krajta se většinu svého života povaluje na klidném místě se správnou teplotou.

Zde samec *M. s. harrisoni*.

servírováno takříkajíc pod nos, což může někdy vést k tomu, že jsou hadi nadměrně širocí a robustní a nejenže jim proto hrozí zdravotní problémy, ale především ztrácejí zájem o páření. Taková zvířata se buď nechtějí pářit vůbec, samice neovulují a nemají tedy vejce ani po úspěšném páření, nebo naopak samci mají neživotaschopné spermie a samice pak snáší neoplozená vajíčka. Proto vůbec není na škodu, když občas nějaké to krmení vynecháme, nebo když měsíc či dva zvířata krmení odmítají. Naopak, prospěje to jejich zdraví.

HADÍ ŘEČ

Protože jsou hadi, potažmo krajty kobercové, víceméně samotářská zvířata, omezuje se jejich komunikace na období páření. Většina signálů mezi hady probíhá chemicky – pachovou stopou a v přímém kontaktu pak hmatem – vzájemnými doteky a stimulací dotekem.

Zjednodušeně řečeno, k páření připravená samice vylučuje spolu s močí a exkrementy pachové feromony, kterými uvědomí samce v okolí o její přítomnosti. Poté, co dojde k setkání samce a samice, probíhá již jejich vzájemná interakce na bázi vizuálního sledování zrakem, vnímání čichem a jacobsonovým orgánem a posléze přímým kontaktem. Samec se snaží samici stimulovat doteky směrem od ocasu k hlavě, dochází k vzájemnému ovíjení podélně natažených těl, až se samci podaří fixovat samici na jednom místě. Ta pak, je-li ochotná k páření, nazdvihne kloaku a ocasní část, kterou samec svým ocasem ovine a dochází ke spojení. Spojení se v zajetí opakuje v intervalu 5 dní znovu, a tak lze předpokládat, že si

v přírodě samec po celou tuto dobu samici hlídá a páření opakuje. Samotné spojení může trvat i několik hodin.

Co se komunikace s člověkem týká, jde víceméně o to, aby chovatel pochopil signály těla zvířete. Z dlouhodobého pozorování každý pozná na krajtě, jestli je „naštvaná“ a chystá se kousnout, nebo je hladová a je připravena ulovit nabízenou kořist. Chovatel také podle vzhledu zvířete pozná, jestli je před svlekem, jestli je klidné, nebo vykazuje nějaké známky nemoci apod.

Had naproti tomu přijímá člověka, který se o něj delší dobu stará, jako součást svého životního prostředí a na základě pachu a pravidelných činností jako je rosení, úklid a krmení si vytváří určité podmíněné reflexy, jak v kterou chvíli zareagovat. Člověk se pro něj nestává nepřítelem nebo predátorem, ale tím, kdo se v jeho teritoriu nezávisle pohybuje, nebo tím, který mu každou sobotu předkládá potravu.

BŘEZOST

Připuštěné samice chováme nadále standardním způsobem, jen při krmení volíme raději menší potkany, abychom samice příliš nezatěžovali trávením velké kořisti, ale zároveň abychom jim dopřáli dostatek výživných látek pro tvorbu vajec.

Některé samice odmítají potravu již krátce po zabřeznutí, jiné ji bez problémů přijímají až do posledního svleku před snáškou. Není potřeba se v tomto směru příliš znepokojovat a samice stresovat neustálým předkládáním potravy. Jejich

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi**
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Černooký samec, foto Jaromír Junek.

tělo je přizpůsobeno tomu, že potrava přichází nárazově a pokud samice zabřezne, pak je připravena se s několikaměsíčním půstem vyrovnat. Od páření do snášky uplynou zpravidla 3 měsíce s tím, že měsíc (plus mínus 1 týden) před snáškou dochází u samice k tzv. předsnáškovému svleku. I podle toho poznáme, kdy můžeme snášku očekávat. Po tomto svleku připravíme pro samici budku velikosti přibližně 30 x 20 x 20 cm, do které můžeme na dno položit vrstvu propraného mechu. To zabrání tomu, aby se vejce po snášce přilepila k podkladu.

Březí samice budku okamžitě prozkoumá a obsadí. Pak už vylézá jen tehdy, aby se prohřála na místě

s lokální teplotou, napila, nebo se vyprázdnila.

Ke snášce dochází, jak už bylo uvedeno, přibližně 30 dní po posledním svleku. Pokud samici pravidelně kontrolujeme a zjistíme, že snáší, nerušíme ji. Zvířata ve stáří 3 a více roků snáší kolem 20 vajec a celá tato vyčerpávající činnost může trvat 4 až 8 hodin. Jestliže je snáška dokončena, samička se kolem ní ovine a vytvoří se svého těla kužel, který obepíná celou snášku. V tomto okamžiku je na nás, abychom se rozhodli, jestli necháme samici sedět na vejcích a inkubovat je tak přirozeně, nebo jestli vejce odebereme a umístíme je do inkubátoru.

Snesená vejce samici ihned po ukončení snášky odebereme a umístíme v inkubátoru.

Vejce v inkubátoru mají lepší podmínky pro svůj vývoj než v teráriu.

INKUBACE VAJEC

Co se inkubace týká, můžeme, jak již bylo naznačeno, ponechat vejce v péči samice a snažit se regulovat podmínky v teráriu tak, aby inkubace přirozenou cestou probíhala pokud možno bez stresu. Tím není myšleno jen rušení zvířete ze strany chovatele, ale i vytvoření takových podmínek, které samici i vejším vyhovují. V případě, že jsou podmínky příliš odlišné od těch ideálních, může se stát, že matka snůšku opustí.

Základem je tady dodržení poměrně stálé teploty v hnízdě kolem 29 – 30 °C, aby si samice mohla svalovým třesem dotvořit ideální teplotu 31,2 °C. Samozřejmě i během inkubace dochází k určitým výkyvům teploty, které zárodkům ve vejcích neublíží. Samička se sama postará o to, aby se teplota pohybovala kolem ideální teploty, a s přibývajícím postupem inkubace ji postupně snižuje na hodnotu kolem 30 °C. Z hodnot naměřených na povrchu vajec je zřejmé, že ani tady není teplota stálá, ale pohybuje se od 30 do 31,5 °C. Dalším předpokladem takto praktikované úspěšné inkubace je vlhkost vzduchu. Samička se o jisté dotvoření podmínek postará tím, že se v případě sucha namočí v misce s vodou. Ale samozřejmě nemůžeme spoléhat na to, že se bude namáčet neustále. Musíme se snažit zajistit přiměřenou míru vlhkosti rosením terária tak, aby se relativní vlhkost

vzduchu pohybovala mezi 70 a 80 %.

Z praxe je proto daleko vhodnější odebrat vejce krátce po snůšce, rozdělit je od sebe, protože jsou spleená v pyramidě, a umístit je do inkubátoru. Pro tento způsob inkubace si připravíme buď originálně vyráběný inkubátor, nebo podomácku vyrobené zařízení. Pro to se hodí starý vyřazený mrazák, nebo lednice, kterou zbavíme chladicího zařízení a nahradíme jej topným kabelem, který je propojen s termostatem.

Vajíčka umístíme do plastové bedny na zhruba 3 cm vrstvu vlhkého vermikulitu a zakryjeme propraným mechem, který zabrání skapávání vody na povrch vajec a zároveň působí fungicidně. Krabici zakryjeme víkem a pro přístup vzduchu ponecháme jen 3 vyvrtané otvory o průměru 1 cm. Takto ošetřenou snůšku umístíme do inkubátoru se stálou teplotou 31 °C. Vejce kontrolujeme jednou za 2 týdny. K líhnutí při výše uvedené teplotě dochází za 56 – 62 dní.

ODCHOV

Čerstvě vylíhlá mláďata, ať již z přirozené inkubace pod samicí, nebo z inkubátoru, přemístujeme do společné nádrže. Nejvhodnější se pro tento účel jeví plastová nádrž rack systému velikosti 40 x 60 x 20 cm vybavená novinami na dně, miskou na vodu a plastovým pletivem nastřiženým do podoby obráceného písmene U. Teplota v takové nádrži by

- Bezobratlí
- Ještěři
- **Hadi**
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Nařezávání vajec 55. den inkubace není nezbytné.

se měla pohybovat mezi 28 a 30 °C. Udržíme zde zvýšenou míru vlhkosti. V této ubikaci zůstávají mláďata 2 týdny až jeden měsíc. Nekrmíme je až do prvního svleku, který se uskutečňuje právě 14 až 30 dní po líhnutí.

Jakmile se nám v ubikaci začnou objevovat první svlečky, začneme mláďatům předkládat živá myší holata stará 7 – 10 dní. Vhodíme do ubikace více holat, než je svlečených mláďat. Takto nakrmíme ve večerních hodinách a druhý den zrána odstraníme neulovenou kořist a zároveň vytrídíme mláďata, která mají na první pohled viditelně plná bříška. Tyto jedince přemísťujeme jednotlivě do krabiček určených k odchovu 30 x 20 x 7 (v) cm a jsou

umístěna na průběžném topném kabelu zajišťujícím odpovídající teplotu.

Takto postupujeme, dokud nejsou všechna mláďata ze společné nádrže rozkrmená prvním příjmem potravy. Zpravidla máme za měsíc po líhnutí všechna mláďata roztříděná jednotlivě v nádržích k tomu určených a můžeme přistoupit k určování pohlaví palpací (viz. kapitola Určování pohlaví). Každou krabičku s mláďetem si pak označíme podle spojení rodičů, pohlaví a čísla jedince. Dobré je alespoň v prvních dvou měsících života označovat si čárkami i příjem potravy, abychom měli přehled, že mláďě, které nabízíme dalším chovatelům, přijímá potravu bez problémů.

Mláďata opouštějí vejce.

Ačkoliv se vybarvují až kolem půl roku stáří, jsou to už teď nádherní hadi.

RŮST

Čerstvě vylíhlá mláďata krait kobercových jsou asi 30 cm dlouhá a průměr jejich těla odpovídá obyčejné grafitové tužce. Jak už bylo uvedeno v předchozí kapitole, začínají přijímat potravu 2 - 4 týdny po prvním svleku a zpravidla pak žerou bez problémů až do dospělosti. Jejich růst je velmi rychlý a při pravidelném příjmu jedné myšky týdně, později jednoho potkáně, a pak potkana jednou týdně, dosahují ve věku jednoho roku délky přes jeden metr.

Dobré krmení je základem správného růstu a vývoje a to především v prvním roce života. Pokud si například koupíme odrostlé mláďě, které nebylo

v počátcích dobře a pravidelně krmeno, často takový jedinec i nadále odmítá častější krmení. Žere například jednou měsíčně, jak byl u předchozího majitele zvyklý. Tomu pak odpovídá i jeho tělesná konstituce a velikost. Takové mláďě sice není zdravotně znevýhodněné proti těm pravidelně krmeným, ale jeho růst je zpomalený a velikosti přes jeden metr může dosáhnout až ve dvou nebo dokonce ve třech letech. Od toho se odvíjí i pohlavní dospělost, která je u hadů více spojena s velikostí než s věkem, a takováto méně krmená mláďata pak dospívají jako zvířata v přírodě až čtvrtým nebo pátým rokem.

Na druhou stranu musíme varovat před častějším krmením, nebo více kusy krmných živočichů

Kolem půl roku stáří se již začínají vybarvovat do konečné podoby.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi**
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Barevná mutace Caramel Zebra, foto Jaromír Junek.

najednou, než je výše uváděný jeden kus potravy jednou týdně. Mládata jsou totiž schopná ve své zdravotní přijmout potravu i každý třetí den, a jestliže mají dostatečně vysokou teplotu, která přispívá k rychlému trávení, rostou ještě rychleji, ale zároveň si ukládají nadbytečnou energii z potravy do tukových zásob. Takové zvíře potom může ve dvou letech dosáhnout délky dospělého jedince a jeho průměr v těle může odpovídat síle mužské ruky přes biceps. Takoví jedinci se pak díky obezitě nemnoží a navíc jsou ohroženi přetučněním jater a dalšími problémy s tloušťkou spojenými.

URČOVÁNÍ POHLAVÍ

Určování pohlaví je nejlépe provádět u mláďat po prvním svleku palpací. Nejde o žádnou složitou proceduru. Hádě uchopíme tak, abychom vyústění kloaky měli mezi ukazováčky obou rukou. Tlakem palců na zádní část jemně prohne hada tak, aby kloaka směřující nyní nahoru mírně vystupovala a tlakem ukazováků proti sobě vytlačíme rozmnožovací ústrojí ven z kloaky.

Ve skutečnosti musí jít o něco jako tlakovou masáž a ne o rozmačkání mláďete mezi prsty.

Pokud takto sondujeme samečka, vychlípí se nám po okrajích kloaky oba hemipenisy jako červené červovité výběžky dlouhé 2 – 4 mm. V případě, že se jde o samici, objeví se po okrajích kloaky pouze dva

malé bílé výstupky 1 – 2 mm vysoké. Tento způsob určování je poměrně spolehlivý, nicméně je potřeba si uvědomit, že při špatně provedené palpaci, se může samec jevit jako samice. Dá se tedy říci, že určení pohlaví u samců je 100%, kdežto u samic může být zatíženo chybou v provádění palpáce. Praxí se ovšem stává pro chovatele určování pohlaví palpací doslova rutinou, a když určujete své čtyřicáté odchované zvíře, je pravděpodobnost špatného určení samice tak 5 – 10 %, tedy jedno z deseti až dvaceti hádat.

Dalším spolehlivým způsobem určení pohlaví, které je vhodné praktikovat především u starších zvířat zhruba od 70 – 80 cm délky a dále až do dospělosti, zůstává tzv. sondování. Při tomto aktu je vhodné mít pomocníka, který vám zvíře podrží v přední části těla, a vy pak nerezovou sondou o odpovídajícím průměru hada vyšetříte.

Sondu nejdříve namočíme v lékařské vazelině, masti z dubové kůry, případně pouze nasliníme a opatrně ji zasuneme při jednom okraji kloaky směrem k hlavě pod okraj vrchního štítu (šupiny). Poté sondu v kloace otočíme tak, aby její hrot směřoval k ocasu, a lehkým otáčivým pohybem ji zatlačujeme. Když se sonda zarazí a nejde dál, označíme si okraj a sondu zlehka vytáhneme.

Dá se říci, že délka zasunutí sondy u samců je více než dvojnásobná než u samiček.

TERRABAZAR

VÝSTAVNÍ A PRODEJNÍ TERARISTICKÁ BURZA

30.1. 20.2. 12.3. 9.4. 28.5. 18.6.
30.7. 27.8. 17.9. 8.10. 5.11. 17.12.
2016 8:30-12:00 hod.

Konferenční centrum City
Na Strži 65/170
140 00 Praha 4

www.TERRABAZAR.cz
www.facebook.com/TERRABAZAR

Historie teraristiky a herpetologie v České republice – část 9.

Česká společnost pro teraristiku herpetologii v Praze (ČSTH) – část 1.

Text a foto: Ivan Vergner

Jak jsem uvedl na konci mé činnosti v Subkomisi pro teraristiku ÚOK AT, resp. Ústřední odborné komisi chovatelů terarijních zvířat (ÚOK T), jednání po 5. sjezdu ČSCH na podzim roku 1990 nevedla k žádnému pozitivnímu závěru, takže jsem navrhl na schůzích kolegům v ÚOK T i na schůzích zástupců jednotlivých základních organizací a klubů ČSCH založení nové organizace teraristů mimo rámec ČSCH s pracovním názvem Česká společnost pro teraristiku a herpetologii (ČSTH) (dále jen „Společnost“). Na schůzích ÚOK T a zástupců organizací a klubů 27. 10. 1990 byla velká většina zúčastněných pro založení nové organizace (ČSTH) mimo ČSCH, což jsem považoval za dostatečný důvod k jejímu právnímu založení. Podal jsem proto skutečně pečlivě připravené stanovky, zjednodušené podle připomínek Václava Hottmara a jiných, spolu s přihláškou k registraci na MV ČR, civilně správní úsek. Dokumenty nové Společnosti byly vypracované a podepsané v den státního svátku Československa, 28. 10. 1990. Zanedlouho se vrátily stanovky s registračním číslem VSP/1-2994/90-R a dnem registrace 31. 10. 1990. Tím byla Společnost právně založena. Již v úterý 30. 10. jsem jednal v Závodech Kosmos v tiskárně o tisku anketních lístků (co si členové přejí za služby nové Společnosti), stanovky Společnosti a kartiček s přihláškou. Tiskoviny byly hotové 5. a 8. 11. V tehdy Československé státní spořitelně (ČSTSP) jsem si vyzvedl podklady pro založení účtu Společnosti, vlastní účet jsem ovšem založil až 12. 2. 1991. O katastrofálním průběhu porady ÚOK T 16. 11. v Mostě jsem psal výše. 20. 11. přišla objednaná razítka Společnosti, jedno s adresou „CS-285 65 Zbýšov v Čechách 33“ a druhé na „Střednice 51, CS-277 24 Vysoká“ (pro Ing. Tomáše Kučeru). Ten bohužel přes původní souhlas

se spoluprací již 23. 11. 1990 od spolupráce se Společností ustoupil. Tím samozřejmě padl původní záměr vydávat ve Společnosti bulletin Terarista a inzertní přílohu Terainzert. Přes uvažované názvy „Terarium“ a „Tera-revue“ jsem vytvořil pro s přihláškou rozesílanou listovku zcela odlišný a naprosto neutrální název INFORMSERVIS. Ten jsem jako jednostránkový napsal na blánu a namnožil v zaměstnání. Do obálky jsme dávali přihlášku, Informservis, stanovky a složenku. V prvním Informservisu byla jen charakteristika Společnosti a informace o příspěvku, pro rok 1991 jen 14 Kčs. Každému, kdo o to nějak požádal, jsem tento přihlašovací komplet odeslal. 5. 3. 1991 přišla první přihláška, Dr. Petr Kodým, dostal v založené členské knize číslo 3. Prázdné složenky typu A (pro výplatu na účet) mně dali ve Spořitelně, já jsem tam musel pomocí razítka-číslovačky dotisknout číslo účtu: 2047141-168. Ovšem vzhledem k již tehdy vysokým poplatkům za příjem plateb na účet (3 Kč za složenku) jsme již od července 1991 přešli na platby pomocí složenek typu C pro výplatu plateb v hotovosti.

Záhy po založení Společnosti, v listopadu 1990, jsem v Národním muzeu navštívil Dr. Jiřího Moravce, CSc. a prohodil s ním možnosti spolupráce v nové Společnosti. Moje návrhy na konání 2 – 4 přednáškových dnů za rok v přednáškové síni Národního muzea a formální umístění Společnosti do Národního muzea v Praze sice odmítl, ale jinak byl myšlenka spojení teraristiky a herpetologie v nové Společnosti velmi nakloněn. To odmítnutí spolupráce na přednáškách v Národním muzeu mě mrzelo, ale záhy jsem ho pochopil – asi mě buď se stejným návrhem předešel, nebo dodatečně s tímtež přišel nebo se inspiroval Dr. Petr Kodým. S Jiřím Moravcem byl

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

CHAMAELEO

Časopis
pro teraristiku a herpetologii

Vydavatel:
Česká společnost pro teraristiku a herpetologii v Praze

Sešit č. 5

Praha, 31. prosince 1995

Časopis CHAMAELEO (1995).

spolužák, takže jednání měl proti mně velmi usnadněné. Jak zmíněno výše, již v březnu 1991 zorganizoval Dr. Petr Kodým v Národním muzeu první Jarní setkání herpetologů a teraristů. Jsem skutečně rád, že se tak v TSP moje idea těchto setkání v Národním muzeu ujala a tato tradice trvá dodnes.

Již 5. 3. 1991 jsem vypracoval další Inform servis č. 2, který obsahoval mj. nabídku služeb Společnosti a především nabídku různých teraristických tiskovin k odkoupení a zaslání. Napsal jsem ho doma na psacím stroji, potom na kopírce zmenšil na čtvrtinový formát a ze 4 listů A₃ jsem tak vytvořil 1 oboustranně potištěný list se 4 stránkami A₅. Shodou okolností se mě tento výtisk ani pro archiv nezachoval, všechny byly rychle rozeslány zájemcům. Od počátku jsem volil cestu zaslání tiskovin se složenkou v důvěře, že příjemce složenku uhradí. Neuhrazení služby se sice vyskytlo, ale bylo za celou dobu existence Společnosti jen zcela výjimečné.

Již za měsíc po rozeslání nabídek členství měla Společnost 44 členů, o měsíc později, koncem dubna zvýšených na 97 členů a ke konci května již 125 členů. Z členských příspěvků a úhrad za tiskoviny jsem mohl vyrovnat dluhy Společnosti vůči naší rodině již 19. 6. 1991. Pro časopis jsme v červnu 1991 zvolili název CHAMAELEO. Kamarád Mgr. Luboš Klátil se ohrazoval, že prioritně nazval Klub zlínských teraristů CHAMELEO, ale uchlácholil

NATRIX

Bulletin
pro teraristiku a herpetologii

Suplementum časopisu CHAMAELEO

Články, zprávy, bibliografie
a excerpta

Vydavatel:
Česká společnost pro teraristiku a herpetologii v Praze

Sešit č. 28

Praha, 28. října 2001

Bulletin NATRIX (2001).

jsem ho, že názvy se alespoň trochu liší. Inform servis č. 3 jsem opět napsal na psacím stroji doma, zmenšil a namnožil na kopírce, tentokrát již 6 stránek (dvojlist + vložený 1 list A₅). Bylo vyhotoveno 300 výtisků za 400 Kč a 8. 7. rozesláno. Již koncem srpna bylo razítko Společnosti natolik opotřebované, že jsem vytvořil z nepoužívaného druhého razítka a adresního proužku provizorně razítko nové. Zároveň jsem objednal nová razítka, zvláště ležatá razítka Společnosti a menší razítka Sekretariát ČSTH pro vyplňování složenek. Po prázdninách, 11. 9., přišla přihláška 200. členu.

Na setkání teraristů v Mostě, 22. – 24. 11. 1991, byla atmosféra o mnoho klidnější, než před rokem. Navázal jsem opět kamarádkou komunikaci s Ludvíkem Noskem. Na poradě zástupců spolků a klubů u Ludvíka Noska se hovořilo o snaze založit Konfederaci českých teraristických organizací, ale jak čas později ukázal, byl to beznadějný pokus. Při jednání s Dr. Jiřím Zychem jsme se dohodli, že se jeho Klub chovatelů želv (tehdy asi 90 členů) přidruží k ČSTH. Přihlásili se i členové z Německa, od spolupracujícího Dr. Dietra Schmidta jsem převzal 75 DEM členských příspěvků. 18. 1. 1992 jsem rozesílal Inform servis č. 4, tehdy poprvé zpracovaný na počítači v programu T602. Měl 8 stran (dva dvojlisty A₅). Stále jsem ho chodil zmenšovat a rozmnožovat na kopírce. Na konci roku 1991 měla Společnost již 250 členů, z toho tvořili 63,6 % Češi (13,2 % Pražané), 26,0 % Moravané, 8,8

% Slováci a 2,0 % ostatní národnosti (Němci, Rakušané a Rusové). Průměrný věk členů byl 30 let, podíl žen tvořil 7,6 %. Zasloužilých členů (tehdy těch, kteří uhradili zvýšený členský příspěvek) bylo 7,2 %, nejvyšší příspěvek činil 514 Kčs, při základní výši 14 Kčs.

Od počátku ledna 1992, kdy jsem dokončil zásadní článek pro první sešit časopisu Chamaeleo, jsem navštívil agenturu ISBN v Národní knihovně v Praze (Klementinum), opatřil jsem z Ministerstva kultury příslušný zákon o neperiodických publikacích a seznam příjemců povinných výtisků (těch tehdy bylo požehnaně, v celém Československu celkem 33). Dostali jsme od agentury ISBN hezky souměrnou číselnou řadu 80–901190-X, později (2000) další 80–902479-X¹. Časopis jsem předal k tisku 21. 1., vytištěné časopisy jsem převzal 19. 2. Také proběhly písemné volby a spolu s nimi byla odsouhlasena potřebná změna stanov Společnosti. Hned po převzetí jsem časopisy odesílal, spolu s listovkou Inform servis č. 5. Část sešitů Chamaeleo byla z tiskárny nekompletní a poškozená, ale pan Jeřábek vše časem opravil. Koncem března 1992 nám Státní technická knihovna v Praze přidělila pro časopis Chamaeleo také seriálové číslo ISSN 1210–1702. Rozesílal jsem tehdy mnoho výtisků knihovnám a do zahraničí. Na podzim 1992 Česká pošta zdražila poštovné z 1 Kčs na 3 Kčs za dopis. Dne 26. 10. jsem rozesílal Inform servis č. 6 (8 stran), napsaný na počítači (T602) a namnožený 300x. V té době také Česká spořitelna zrušila starý účet a museli jsme založit nový, s č. 640152–168. Také se změnilo číslo účtu pro DEM u Dietra Schmidta.

Setkání v Mostě 20. – 22. 11. 1992 ukázalo, že původní vášně a nepřátelství úplně zmizely, všichni se ke mně chovali srdečně a přátelsky. Na konci roku 1992 měla Společnost 264 členů (rekordní počet), z toho 61,3 % Čechů (11,7 % Pražanů), 29,9 % Moravanů, 6,1 % Slováků a 2,7 % jiných národností (Němci, Rakušané a Rusové). Průměrný věk ve Společnosti byl 31 let, podíl žen 5,7 %. Zasloužilých členů bylo 14,8 %, nejvyšší příspěvek

545 Kčs, při základním členském příspěvku ve výši 45 Kčs.

Časopis Chamaeleo č. 2, bulletin Natrix č. 1 a Inform servis č. 7 (vše zpracováno v programu T602) jsem předal do tisku v polovině února 1993 a zhruba za měsíc, 12. 3., jsem přebíral hotové dílo. Výsledná cena za jednotlivé tiskoviny (1993) byla: Chamaeleo 56 stran 20,90 Kč, separát z časopisu 4,10 Kč, Natrix 6,10 Kč, Inform servis 1,40 Kč. Vše bylo vytištěné podle objednávky a přesně. Na uhrazení faktury za tisk a na náklady rozeslání jsem musel Společnosti půjčit 12 tis. Kč. Z docházejících členských příspěvků se mně ta částka do pololetí vrátila. Také Natrix dostal od Českého národního střediska ISDS se sídlem v Státní technické knihovně Praha svoje seriálové číslo: ISSN 1210–5864. Také jsem pro členy zorganizoval dovoz tehdy zásadní herpetologické knihy o chovu a rozmnožování hroznýšovitých hadů z USA (stála 70 USD, dovozu se zúčastnilo 12 členů, převod peněz do USA tehdy zvládala pouze SBČS = Komerční banka a.s.)². V polovině června 1993 jsem předával k tisku Natrix č. 2 a Inform servis č. 8, stále vše zpracované v programu T602 a počátkem července vytištěné tiskoviny rozesílal. Totéž se opakovalo koncem září, Natrix č. 3 a Inform servis č. 9 jsem rozesílal koncem října 1993. Čas od času přišlo poděkování některého člena, což mě těšilo a bylo vzpruhou pro další práci. Velmi mně ve všem pomáhala také moje manželka Libuška. Jaké služby tehdy Společnost, kromě rozesílání svých tiskovin, poskytovala:

- zasílání literatury (starší tiskoviny Společnosti a knihy³);
- xerokopie z časopisů (v seznamu bylo 10 našich a zahraničních časopisů);
- překladatelská služba (z němčiny a angličtiny);
- zprostředkování zahraničních styků;
- poradenská služba pro teraristiku;
- veterinární a parazitologická služba (Dr. Pavel Barták, Jihlava; Dr. David Modrý, Brno).

Ke konci roku 1993 měla Společnost 201 členů,

¹ Za to X na konci se pro každou publikaci postupně dosazuje číslo 0 až 9 a nakonec X.

² Ross, R. A. & G. Marzec (1990): The reproductive husbandry of pythons nad boas. – IHR, Stanford CA, 270 s.

³ Knihy *Společnost* vesměs získávala od vydavatelů nebo prodejců se slevou, takže výsledná cena pro členy byla nižší než v knihkupectví.

z toho tvořili Češi 60,7 % (Pražané 9,5 %), Moravané 32,8 %, Slovinci 4,0 % a ostatní národnosti (Němci a Rakušané) 2,5 %. Průměrný věk členů ve Společnosti byl 32 let, podíl žen 5,2 %. Zasloužilých členů bylo 20,4 %, nejvyšší příspěvek činil 300 Kč na základní členský příspěvek 94 Kč.

Před Vánoce 1993 jsem dokončil přípravu a předal k tisku časopis *Chamaeleo* č. 3 a *Informservis* č. 10. Vytiskované tiskoviny, k tomu poprvé kopírovanou tabulku pro hlášení odchovů zvířat, jsem odesílal za měsíc, 20. 1. 1994. V březnu 1994 jsem rozesílal *Natrix* č. 4 a *Informservis* č. 11, naposledy zpracované v programu T602. V červenci 1994 jsem zpracovával poprvé *Natrix* č. 5 a *Informservis* č. 12 v programu blížším Windows, tehdy WinText602. Používal jsem nejběžnější patkové písmo Times New Roman a vedle toho bezpatková písmena Avinion a Ganymed (dnes se již běžně neuvžívají). Příprava mně dala podstatně více práce než dříve v programu T602, ale časem jsem se to také naučil. Koncem srpna mě přátelsky volal Ludvík Nosko, žádal mě, aby ČSTH zajistila pro podzimní setkání tištěný program. Byl to na 4 stranách A₅ vytištěný program s obrázkem na první straně na polotuhý zelený karton. Termíny tiskárny Prestige – Zdeněk Jeřábek se příznivě zkracovaly. Když jsem 19. 9. předával na disketě *Natrix* č. 6 a *Informservis* č. 13, přebíral jsem je spolu s programem setkání v Mostě již 22. 9. natištěné a koncem září jsem je rozesílal. Protože po ukončení vydávání časopisu *Terarista* v TSP nebyl v r. 1993 vydán sborník přednášek ze setkání v Mostě, na podzimním setkání teraristů v Mostě (21. – 24. 10. 1994) jsem projednal s předsedou TSP, Dr. Petrem Kodymem a Ludvíkem Noskem, předsedou ZO ČSCH teraristé Osek, sdružení prostředků na vydání mimořádného bulletinu *Natrix* č. 7, který by obsahoval sborník přednášek. Dr. Petr Kodym za TSP přislíbil dotaci 2 400 Kč a Ludvík Nosko poskytl 1 100 Kč, celkem 3 500 Kč. *Natrix* č. 7 (24 stran), s podtitulem Sborník XXI. Národního aktivu teraristů ČR Most, 21. – 23. 10. 1994, se tiskl v nákladu 450 výtisků, tisk stál 3 217 Kč, čili byl plně hrazený dotací TSP a Ludvíka Noska. Spolu s tímto Sborníkem se tiskl a následně rozesílal *Chamaeleo* č. 4 a *Informservis* č. 15. Zamýšlený sborník z II. Konference České herpetologické společnosti (ČHS) v Škrdlovicích, penzion Vysočina (18. – 20. 11. 1994)

Sborník

přednášek z jubilejní XXV. Národní konference teraristů a herpetologů České republiky,
 30. 10. – 1. 11. 1998 v Mostě

Vydavatel:

Česká společnost pro teraristiku a herpetologii v Praze

Sešit č. 4

Praha, 21. prosince 1998

Sborník NIEDELIANA (1998).

v *Natrix* č. 8 se bohužel vinou nedodání souhrnných přednášek a odstoupení od spolupráce ze strany ČHS nerealizoval. Koncem roku 1994 měla Společnost 149 členů, průměrný věk 32 let, podíl žen 4,0 %. Češi tvořili mezi členy 57,7 % (Pražané 8,7 %), Moravané 35,6 %, Slovinci 4,0 %, ostatní národnosti (Němci a Rusové) 2,8 %. Zasloužilých členů bylo 16,8 %, nejvyšší mimořádný příspěvek 300 Kč na základní příspěvek 130 Kč.

Natrix č. 8, *Informservis* č. 15, hlasovací lístek a přihlášku k přednášce v Mostě jsem předával tiskárně na disketě 20.3.1995 a již za týden, 26. 3. jsem přejímal vytištěné materiály. Bohužel práce kvapná, málo platná. Bulletin *Natrix* byly chybně sešité (excentricky vsity jeden dvojlíst *Informservisu*), musely se rozešít, znovu složit, sešít a vložit volný *Informservis*). Pan Jeřábek to se svými lidmi během víkendu opravil, takže 30. 3. jsem mohl vše v pořádku odesílat.

Mezi tím, 24. – 26. 3. 1995, jsem byl na 6. Aktivu teraristů v Karlových Varech (Horní Hamry). Měl jsem tam úvodní a závěrečnou přednášku, organizátoři i účastníci se ke mně chovali přátelsky a s úctou. Další tiskoviny, *Natrix* č. 9 a *Informservis* č. 16, jsem dával do tisku 13. 6., z tiskárny vše přišlo za týden v naprostém pořádku a mohl jsem to rozeslat. Před Vánoce 1994 jsem dostal na objednávku zhotovenou první verzi programu

1. **Členové korespondenti Společnosti:** Dr. Dieter Schmidt (Schönow, BRD),

Dipl.-Biol. Fritz-Jürgen Obst (Dresden, BRD).

2. **Čestný člen Společnosti:** Jaroslav Trákal (Čáslav).

3. **Zasloužilí členové Společnosti:** Jiří Bajer (Křižanov), Jiří Cafourek (Rakovník), Rudolf Gabriel (Jindřichův Hradec), Naděžda Gutzerová (Louny), Peter Havaš (Košice), Pavel Hemžal (Otrokovice), Ondřej Hes (Plzeň), Vlastimil Jakoubek (Třebíč), Petr Janda (Lipno), Roman Kříž (České Budějovice), Josef Lelek (Rtyně v Podkrkonoší), Petr Lukeš (Pardubice), Petr Petrás (Pardubice), Josef Podhajský (Hradec Králové), Martin Rabinský (Frydek-Místek), Milan Štefek (Český Těšín), Miroslav Šustr (Žďár n.S.), Vlastimil Talanda (Rohovládova Bělá), Petr Tyl (Lutyně), Josef Vyšinský (Mladá Boleslav), Jaroslav Zelinka (Chomutov) a Lukáš Židek (Ostrava).

4. **Služby Společnosti**

1. **Zasílání literatury**

- a) Informservisy ČSTH 1+2+3/1991 (v IFS 3 přehled obsahu časopisů).....10,- Kč
 b) Informservisy ČSTH 4+5+6/1992 (přehledy obsahu časopisů aj.).....18,- Kč
 c) Informservisy ČSTH 7+8+9+10/1993 (přehledy obsahu časopisů aj.).....25,- Kč
 d) Časopis CHAMAELEO 1 (1991)+2(1992)+3(1993)(3 sešity).....80,- Kč
 e) Časopis CHAMAELEO - jednotlivý sešit.....35,- Kč
 f) Bulletin NATRIX 1+2+3/1993 (3 sešity).....50,- Kč
 g) Bulletin NATRIX - jednotlivý sešit.....20,- Kč
 h) BARUŠ,V. - OLIVA,O. a kol.: Fauna ČSFR, sv. 25 Obojživelníci - *Ampibia*.
 Academia Praha, 1992. 338 stran, 18 černobílých snímků, 59 obrázků.....99,- Kč
 ch) BARUŠ,V. - OLIVA,O. a kol.: Fauna ČSFR, sv. 26 Plazi - *Reptilia*. Academia Praha, 1992.
 222 stran, 15 černobílých snímků a 32 obrázků.....107,- Kč
 i) ČIHAŘ, J.: Obojživelníci a plazi. Katalog Národního musea v Praze. Vyd. Nár. museum
 v Praze, 1987, 132 stran, 44 čb a 2 bar. snímky, 29 kreseb.....9,- Kč
 j) ČIHAŘ, J.: Teraristika. Práce, Praha, 1989, 244 s., 72 bar. snímků, četné kresby.....37,- Kč
 k) SMRČKOVÁ,L. & SMRČEK,M.: Začínáme se zvířaty. SZN Praha, 1990. 296 s.,
 40 černobílých a 160 barevných snímků.....20,- Kč
 l) SZALAY,F. & SALAYOVÁ,H.: Želvy. SZN Praha, 1990, 144 s., 23 bar. snímků, četné kresby.....10,- Kč
 m) TOPERCER,E.: Chováme exotický a užitečný hmyz. Příroda Bratislava, 1992. 150 s.
 22 černobílých a 29 barevných obrázků, kresby.....35,- Kč
 n) VERGNEROVÁ,O. & VERGNER,J.: Chov terarijních zvířat. SZN Praha, 1986.
 328 stran, 140 černobílých a 50 barevných snímků, četné kresby.....42,- Kč
 POZNÁMKA: Knihy Felix/Ještěři a Zwach/Naši obojživelníci... jsou zcela rozebrány.

2. **Xerokopie zhotovíme z níže uvedených časopisů (služba plně obnovena):**

- a) *Akvárium terarium* (od roč. 22/1974) g) *Herpetofauna* (od č.12/1982)
 b) *Aquarien Terrarien - DDR* (od r. 1977 do r. 1990) h) *Herpetozoa* (od r. 1990)
 c) *Bull. de la Soc. Herp. de France* (od č. 41/1987) ch) *Cbovatel* (od r. 1979 do r. 1989)
 d) *D.A.T.Z.* (od roč. 1990) i) *Živa* (od r. 4/1956)
 e) *Das Aquarium* (od r. 1988 do r. 1989) j) Veškeré další tiskoviny dostupné
 f) *Elapbe* (od r. 1979 do r. 1990 a od r. 1993) v Sekretariátu ČSTH

Cena za 1 stranu A₄.....1,95 Kč

K ceně se připočítává balné a poštovné. Při neúplné a nepřesné specifikaci článku k okopírování, při vyhledávání článků k určitému tématu, druhu, území ap. a při objednávce kopírování většího počtu článků se stanovuje poplatek 5 - 50 Kč (podle náročnosti). Při kopírování z vázaného časopisu nebo knihy se stanovuje příplatek za opotřebení ve výši 5 Kč. Uvitáme nabídku levného zapůjčení nebo daru kopírky.

3) **Překladačská služba** - úhrada za 1 normostranu (30 ř., 60 znaků na řádku)

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Listovka Informservis (1994).

Herpetologická bibliografie (HB) a začal jsem ji plnit záznamy kartotéčních lístků (1 lístek = 1 odborný článek v časopisu). Program jsme až do listopadu 1995 s programátorem upravovali na konečnou verzi HB 1.X8, určenou pro pořizování lístků. Již do konce roku 1994 jsem do databáze pořídil 270 lístků a počátkem května 1995 jsem přesáhl 1 000 lístků.

Literatura:

Vergner, I. (1991): Přehled recentních druhů v nesystematickém druhovém komplexu „Boidae“ [Boidae, Bolyeriidae, Loxocemidae, Pythonidae a Tropidophiidae (Reptilia: Serpentes)]. - *Chamaeleo*, Praha, 1: 11 - 65.

Vergner, I. (1992): Několik poznámek k současnému stavu poznání rodu *Phelsuma* Gray, 1825. - *Chamaeleo*, Praha, 2: 13 - 18.

Vergner, I. (1994): Výsledky ankety ČSTH o odchovu terarijních zvířat v r. 1993. - *Natrix*, Praha, 2 (5): 1 - 6.

Za evropskými chameleony

Detail lokality s výskytem chameleonů.

Text a foto: Ivan Kocourek

Chameleon obecný (*Chamaeleo chamaeleon*) představuje exotického a zcela nezaměnitelného zástupce evropské herpetofauny. Je široce rozšířen v severní Africe, Malé Asii a na Blízkém východě, do Evropy zasahuje jen okrajově, lze se s ním setkat na jihu Pyrenejského poloostrova (portugalská provincie Faro a španělské provincie Almería, Cádiz, Granada, Huelva, Málaga), na Maltě a na několika řeckých ostrovech (např. Chios, Samos). Často uváděný výskyt na Krétě nebyl recentně potvrzen. Starší literatura lokalizuje chybně chameleony obecné na Peloponésu, ovšem na jihozápad tohoto poloostrova byl patrně z Egypta zavlečen jiný druh – chameleon africký (*Chamaeleo africanus*).

Pro naplnění přání osobního setkání s chameleony na evropském území jsem na přelomu června a července 2012 naplánoval týdenní dovolenou na ostrově Malta. Zde chameleoni nejsou původním druhem, ale byli vysazeni v letech 1870-1880, kdy bylo více jedinců vypuštěno volně do zahrady jezuitské školy v St. Julians. Odtud se úspěšně rozšířili po celém ostrově a také - opět lidským přičiněním - na blízký ostrov Gozo (Schlüter 2010).

První den pobytu jsem se na základě pozitivních referencí na několika internetových „herpingových“

stránkách snažil najít chameleony v rezervaci Ghadira. Jedná se o nevelkou, mělkou vodní plochu obklopenou pásem vegetace, oplocenou (!), jejímž smyslem má být především ochrana ptáků na tahu. Vyskytují se zde také typické středomořské drobné rybky halančíkovci pruhovaní (*Aphanius fasciatus*). Bohužel rezervace je v letních měsících nepřístupná a její brány uzamčeny. Obcházení oplocení a prohlížení stromů a keřů před ním i za ním bylo zcela bezúspěšné. Následně jsem proto věnoval pozornost již doma na satelitních snímcích vytipované lokalitě. Tou bylo skalnaté údolí, jehož horní část porůstá řídká macchie a dolní část je uměle zavlažována a využívána k pěstování zeleniny a ovoce - např. broskví, fíků, melounů, granátových jablek, vína, viděl jsem zde i banánovníky. Jednotlivá políčka jsou oddělena zídkami z vápencových kamenů nebo opunciovými ploty. Ani zde jsem však nebyl při hledání chameleonů úspěšný přes den. Ti jsou totiž ukrytí před přehřátím na slunci v keřích a při přiblížení člověka se zplošťují a otáčejí na odvrácené strany větví. Výsledky proto přinesl až noční lov s baterkou. Chameleony jsem za tmy zastihl sedící na koncových částech větviček keřů, přičemž byli vybarveni světle žlutozeleně a toto zbarvení kontrastovalo s tmavou zelení okolních listů. Když

- || Bezobratlí
- || Ještěři
- || Hadi
- || Obojživelníci
- || Želvy
- || **Cestopis**
- || Chov
- || Systematika
- || Reportáž
- || Ochrana
- || Recenze

Dospělá samice.

jsem je ráno po fotografování vypouštěl zpět na lokalitu, překvapivě rychle zalézali do vegetace a stávali se prakticky neviditelnými. Pro úplnost uvádím, že z dalších plazů jsem zde našel běžné středomořské ještěry – gekony turecké (*Hemidactylus turcicus*) a scinky válcovité (*Chalcides ocellatus*), na zdech budov stojících na okraji lokality také gekony zední (*Tarentola mauritanica*). Jeden den jsem navštívil ostrovy Gozo a Comino, kde jsem pozoroval pouze početné ještěrky maltské (*Podarcis filfolensis*).

Obyvateli Malty jsou chameleoni oblíbeni. Na ostrově je ohrožuje automobilová doprava, kdy občas dochází k jejich přejetí na komunikacích, patrně největší nebezpečí pro ně představuje silná populace polodivokých domácích koček.

Použitá literatura:

Schlüter, U. (2010): Die Herpetofauna von Gozo, Comino und Satelliteninseln.-DRACO-Terraristik Themenheft-Mittelmeer.-Natur und Tier Verlag, Münster, Nr. 42, Jahrgang 11 (2010-2): 26-33.

Chameleoni při uchopení rukou zastrašují široce otevřenou tlamkou.

Chov listožravých kobylek *Stilpnochlora coulöniana*

Subadultní pár *S. coulöniana*.

Text: Martin Kulma

Foto: Karolína Hamzová

Stilpnochlora coulöniana je atraktivní druh listožravých kobylek s noční aktivitou, jež je původně obyvatelem Kuby, karibské země, známé mezi chovateli hlavně kvalitním rumem a silnými doutníky. Chov těchto kobylek není nijak náročný, má ovšem svá specifika. Kobylky sice bez větších problémů prospívají při pokojové teplotě, nicméně je nutné udržovat v teráriu vyšší vlhkost, ideálně rosením a to alespoň jednou denně. U mladých nymf a vajíček se pak doporučuje udržovat vlhkost

ještě o něco vyšší.

Dospělci tohoto druhu jsou zbarveni do různých odstínů zelené, od světle limetkové až po tmavě mechovou. Přestože adultní samice měří - v závislosti na teplotě - i s křídly okolo 7 cm (samci jsou pak o něco málo kratší a útlejší, ve spotřebě potravy během celého vývoje s tímto druhem může soutěžit snad jen vysokoužitková dojnice. Jejich apetit je nekonečný. Přes léto kobylky nepohrdnou listy jakéhokoli ovocného stromu, dubu, ořechu,

Kladení vajíček.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov**
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Čerstvě vylíhlé nymfy *S. coulöniana*.

růže, šípku atd., proto si není třeba se sháněním potravy příliš lámat hlavu. Problém ovšem nastává v zimě, kdy se chovatelé kobylek *Stilpnochlora* stávají doslova postrachem pro přeživší keře ostružin a ptačího zobu ve svém okolí. Kromě přísunu velkého množství krmiva je nutné zabezpečit také dostatečně velkou chovnou nádobu. Za ideálních podmínek se k sobě kobylky chovají celkem slušně a kromě drobných incidentů, kdy nechtěně ochutnají nožičku, křídélko či tykadélko svého kamaráda - původně mylně považovaného za jedlý kus listu, ke kanibalismu téměř nedochází. Bohužel při vyrušení začne jejich pohyb připomínat křížovatku velkoměsta v jihovýchodní Asii, což může mít fatální následky zejména pro jedince pokoušející se v danou chvíli

o svlek.

Samci kobylek *Stilpnochlora coulöniana* v dospělosti lákají samičky krátkou a nikterak intenzivní stridulací. Styl páření těchto kobylek pak lze popsat jako nezúčastněný, ale velice efektivní. Samotný akt je tak velmi obtížně pozorovatelný. Úspěšné páření může nicméně indikovat spermatofor, jež samice vstřebává ještě několik desítek minut po páření. Přestože délkou a intenzitou si kobylčí milování v ničem nezadá se stridulací, samice do 30 dnů po páření klade na vegetaci řetězce vajíček čítající 50-100 kusů. Z těch se po dalších 30-50 dnech líhnou pestrobarevné nymfy, které několik hodin dosychají přímo na místě líhnutí. Manipulace s nejmenšími nymfami je velmi obtížná, proto se doporučuje je co

Adultní samec *S. coulöniana*.

Nymfy L1, *S. coulouiana*.

nejdříve po vylíhnutí přemístit do nádoby nacpané krmivem a doufat, že zde vydrží alespoň do druhého stadia. V opačném případě budou při každém pokusu o zásah do jejich ubikace trýznit chovatele sebevražednými dlouhými skoky do neznáma. Na druhou stranu je nutné podotknout, že kobylky jsou striktně listožravé, tudíž pokud nebydlíte ve skleníku, není potřeba se bát, že by se uniklé nymfy mohly etablovat mimo terárium a způsobit tak zásadní škody. Navíc takovýto hromadný únik je vlhkým snem každého pokoutníka domácího, jež bývá věrným souputníkem správného chovatele hmyzu. Kobylky následně v průběhu vývoje až nečekaně zmoudří, přestávají panikařit a manipulace s nimi se stává

snadnější. Přesto je třeba dávat pozor, protože neustále hrozí ztráta končetin. Doporučuje se krmit během dne a pokud možno dříve, než po úplném spotřebování předložené potravy.

Závěrem lze říci, že kobylky *S. coulouiana* jsou ideální volbou zejména pro začínající chovatele. Příspěvné péči se velice dobře množí, přináší tedy mnoho radostí z úspěšných odchovů a následného stále se opakujícího líhnutí dalších a dalších desítek či stovek nádherně zbarvených nymfiček. Pokud je chovatel časem kobylkami přehlcn, není nutné většet hlavu – právě jste totiž absolvovali první chovatelský level - nastal tak čas postoupit o krůček dál a pořídít inaktivního miláčka, pro kterého budou tyto kobylky vítanou položkou na jídelníčku.

Nymfa L1, *S. coulouiana*.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov**
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Úvod do teraristiky (41)

8. Rozmnožování terarijních zvířat

8.5. Inkubace vajec

8.5.6. Ukončení inkubace a líhnutí mláďat

Mláďe velkého gekona *Gekko gecko*, který lepí vejce na podložku, v okamžiku líhnutí z vejce. Na nosu se již uvolňuje pokožka pro první svlékání.

Text a foto: Ivan Vergner

Přiblížili jsme se k závěru inkubace. Pokud je možné vzhled vajec kontrolovat, po celou dobu inkubační doby zůstává blána vajec s pružným obalem za vhodných vlhkostních podmínek většinou pěkně napjatá. Pokud napjatost povrchové blány vajec v průběhu inkubace nápadně poklesne, svědčí to většinou o nízké relativní vlhkosti v inkubátoru a je třeba ji rosením substrátu upravit. Pravidelně však vejce s pružnou blánou na povrchu ztratí povrchovou napjatost a tvar při blížícím se líhnutí. Vrchní strana vajec nápadně poklesne dolů. Toto propadnutí vajec se dostavuje týden, pět až dva dny před termínem líhnutí. Délku inkubační doby je

třeba podle zvolené inkubační teploty na základě studia literatury a internetu odhadnout. V tabulce jsou jen orientační doby inkubace různých skupin plazů.

V druhém týdnu inkubace můžeme zkontrolovat oplozenost vajec jejich opatrným prosvícením - oplozená vejce mají obsah matně růžový, neoplozená žlutobílý. Platí to zejména o vejcích s pevnou skořápkou, ale i o těch s pružnou blánou na povrchu. Jenom tak lze neoplozená vejce hned z inkubace vyřadit. Vyvíjejí se totiž při inkubaci stejně jako vejce oplozená většinou až do konce a marně bychom čekali na vylíhnutí mláďat. Vejce

Líhnutí gekončika *Eublepharis macularius*. Vejce jsou uložena na substrátu směsi rašeliny s pískem a kryta polštářkem rašeliníku.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov**
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Mládě *E. macularius* po vylíhnutí v inkubační nádobce, substrátem je rašeliník.

želv mají tu vlastnost, že u oplozených se vytvoří během druhého týdne inkubace v jeho středu bílá skvrna nebo bílý prstenec, které se potom rozšíří na celé vejce. Vajíčka želv, která se barevně nezmění, jsou pravděpodobně neoplozená. Jedinou možností kontroly je zde opět opatrné a krátkodobé prosvícení. Při případné manipulaci kvůli prosvěcování vajec nesmíme měnit jejich podélnou a svislou polohu k zemi. Nejlepší je použít malou baterku přímo v inkubátoru, aniž by se s vejci manipulovalo. Osobně jsem takovou používal, aniž by to zárodkům uškodilo. Vejce gekonů s relativně tenkou tvrdou skořápkou se odliší během vývoje - oplozená získávají narůžověle šedavý až začernalý nádech, neoplozená zůstávají bílá až nažloutlá, nemění se. Neoplozená vejce s tvrdou skořápkou, která se nevyradí, někdy ke konci inkubace prasknou nahromaděním rozkladných plynů (Zych, 2006).

Termín líhnutí mláďat z inkubovaných vajec se tedy blíží. Na to je třeba se předem připravit. Hlavně jde o přípravu vhodných malých terárií pro mláďata. Zároveň se jednou až dvakrát denně kontroluje snůška v inkubátoru. Ve vlastním inkubátoru je třeba učinit opatření, aby vylíhlá mláďata nemohla uniknout. Takové mláďě se i v přehledné místnosti obtížně hledá. Osobně jsem používal pro vajíčka s pevnou skořápkou plastové krabíčky na dvojice až celé snůšky plazů, kryté víčkem s vlepenou plochou jemného pletiva (nylonová punčocha) pro přívod vzduchu pro vylíhlá mláďata. Taková mláďata menších gekonů, malých ještěrek nebo scinků měří jen 2 až 5 cm a jsou velmi štíhlá, jemná a lehounká. Dokáží se vtisknout do rohu nádoby, takže nejsou na první pohled vidět. Jediné, co může být nápadné, že se vajíčka proti stavu při inkubaci pohnula, a že část skořáčky jednoho vajíčka chybí. Pokud jde o dvojici vajec gekona v samostatné

Začátek líhnutí gekona *Oedura monilis*, vejce uloženo na rašeliníku, přikryto polštářkem rašeliníku.

- || Bezobratlí
- || Ještěři
- || Hadi
- || Obojživelníci
- || Želvy
- || Cestopis
- || **Chov**
- || Systematika
- || Reportáž
- || Ochrana
- || Recenze

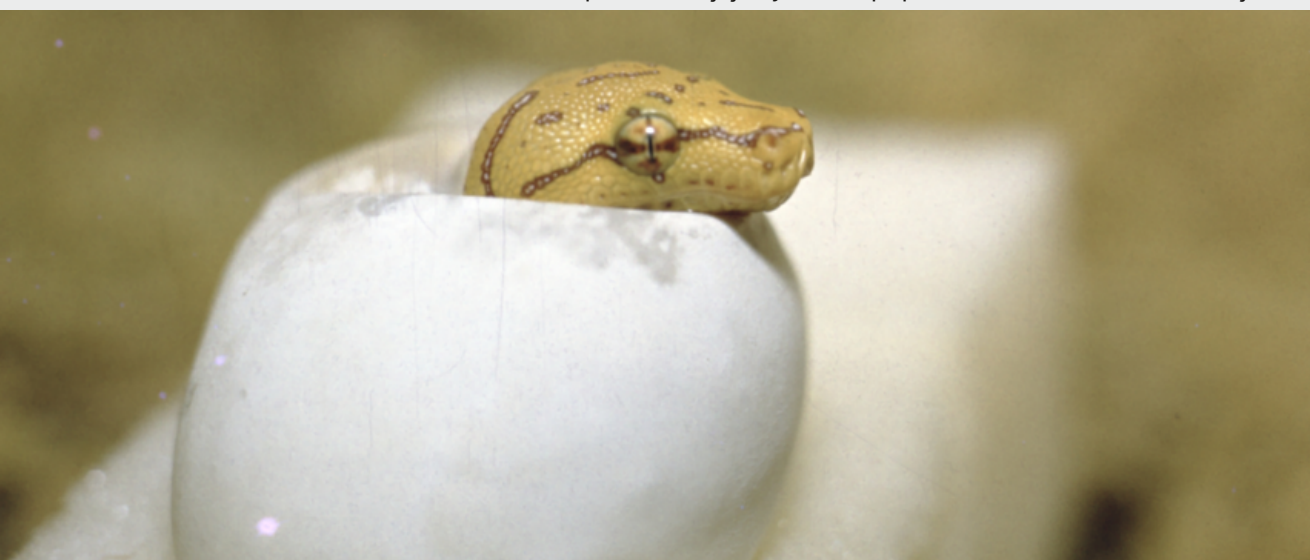

Začátek líhnutí mláďat *Morelia viridis* v inkubátoru, substrátem je molitan.

nádobce s dobrým větráním, je možné je ponechat v inkubátoru až do vylíhnutí druhého mláďete (obvykle v odstupu několika hodin až 1 dne) nebo naopak přenést do vyhřátého a rosením vlhkostně stabilizovaného malého terária, kde se druhé mláďe vylíhne. Osobně jsem ale preferoval první uvedenou možnost. U anolisů probíhá kladení vajec a tedy i líhnutí jednotlivě a je tudíž na chovateli, zda bude mít pro každé vejce samostatnou nádobku nebo společnou pro několik snůšek (Vergner & Polák, 1995, 1996). Kontrolu takové společné nádoby je potom nutné provádět denně. Líhnutí mláďat jiných ještěřů, kladoucích početné snůšky, také hadů a želv, probíhá podobně jako v případě gekonů nebo anolisů a období líhnutí i početné snůšky v jedné nebo více nádobkách se odehraje také v intervalu hodin až 2 dnů. Větší mláďata ještěřů a zejména hadů bývají v inkubační nádobce velmi aktivní, mohou poškodit později se líhnoucí mláďata. Proto je lepší je z inkubační nádoby odchytnout a přenést do připraveného menšího odchovného terária se stabilizovanou teplotou a

vlhkostí. Na početná mláďata ještěřů, hadů a želv je třeba si připravit několik malých odchovných terárií a do nich mláďata postupně podle líhnutí rozdělit. Mláďata ještěřů se obvykle ještě v inkubační nádobce hned po vylíhnutí svléknou, ale mláďata hadů se často svlékají v odstupu dnů až více než týdne od líhnutí až v odchovném teráriu.

Pokud chovatele zajímá, jak jsou mláďata po vylíhnutí dlouhá, je nutné si na to udělat přípravek. Nejvhodnější je skleněná či plastová epruveta nebo zkumavka. Do té je nutné mláďe po vylovení z inkubační nádoby přenést nebo do ní zahnat. Mláďe se na dně takové trubicovité nádoby krásně natáhne, je možné ho zvenku přesným měřítkem změřit, a to i délku těla a ocasu. I s epruvetou či zkumavkou se mláďe zváží, jejich předem či potom zjištěná hmotnost se odečte. Údaje o délce mláďat a jejich hmotnosti jsou užitečné pro porovnání s literárními údaji a s informacemi z internetu. Pokud jsou mláďata proti těmto údajům výrazněji menší, je třeba hledat příčinu - ve velikosti matky, její výživě a přípravě na rozmnožení. Také jsou

Detail líhnoucího se mláďete *M. viridis*.

Skupina	Inkubační teplota °C	Orientační délka inkubační doby (dny)	
		minimum	maximum
Polychrotidae	27,0	40	65
Basiliscinae	27,0	110	115
<i>Chamaeleo</i>	21,0	130	135
<i>Furcifer</i>	25,0/17,0	155	380
Eublepharidae	29,0	40	70
<i>Hemidactylus</i>	27,0	45	60
<i>Cyrtodactylus</i>	20,0	120	210
<i>Phelsuma</i>	27,0	35	65
<i>Tarentola</i>	32,0	45	80
Diplodactylidae	27,0	40	85
<i>Gallotia</i>	28,0	65	75
<i>Darevskia</i>	29,0	40	50
<i>Lacerta</i>	27,0	40	140
<i>Psammodromus</i>	29,0	55	60
Iguanidae	29,0	80	85
<i>Gonocephalus</i>	21,0	150	160
<i>Heloderma</i>	28,0	130	140
<i>Uromastyx</i>	30,0	85	120
<i>Varanus</i>	30,0	95	120
<i>Natrix</i>	28,0	60	80
<i>Lampropeltis</i>	28,0	60	120
<i>Python</i>	30,0	60	80
Testudinidae	30,0	50	100
Kinosternidae	27,0	70	140
Emydidae	27,0	40	105

**Tabulka 1: Orientační přehled délky inkubační doby
(podle Vergner, 2001 a Zych, 2006; upraveno a doplněno)**

vhodným doplňkem případné publikace o odchovu. Ještě se musíme zmínit o tom, jak se vlastně mláďata z pevného vaječného obalu dostávají. K naříznutí pružného obalu či skořápky jim slouží vaječný zub, vyrůstající u šupinatých plazů na mezičelisti. Podobně je umístěn i u želv a krokodýlů. Má u druhů s pružným obalem vajíčka vzhled miniaturního ostrého krystalku minerálu čnicího mírně vpřed z tlakky v místě, kudy mládě vysunuje jazyk. U druhů s pevnou skořápkou má u některých druhů spíše tvar kladívka, u jiných ostrého krystalku. U gekonů a anolisů je prakticky neviditelný, vidět je jen u mláďat větších hadů. Mládě stísňené stěnami vajíčka musí udělat hlavou několik pohybů nahoru a dolů, až vaječným zubem prořízne otvor do stěny. Potom již tlakem přídě hlavy prorazí větší otvor a vystrčí nozdry k prvnímu nadechnutí. Během tohoto namáhavého úkolu mládě odpočívá a i potom s vystrčenými nozdrami zůstává ve vejci 15 - 30 minut u malých ještěřů, u velkých ještěřů, hadů, želv a krokodýlů několik

hodin až nejvýše asi 48 hodin bez pohybu. Jen mláďatům krokodýlů, ozývají-li se z vajec, je možné pomoci narušením skořápky vajec jako jejich matka v přírodě. Jinak v té době musí chovatel ponechat líhnoucím se mláďatům v inkubátoru úplný klid. Mláďata ještěřů, hadů, želv i krokodýlů v té době zatahují do břišní dutiny žlutkový vak a vstřebávají jeho obsah. Ten jim vydrží jako první energeticky bohatá výživa na prvních několik dní života.

Literatura:

- Vergner, I. & P. Polák (1995): Dva kubánští leguánci rodu *Anolis*. - *Živa*, Praha, 43 (3): 126 - 127.
- Vergner, I. & P. Polák (1996): Kubanische Höhlenanolis (*Anolis lucius* - Gruppe) in der Natur und im Terrarium. - *Herpetofauna*, Weinstadt, 18 (103): 5 - 12.
- Vergner, I. (2001): Ještěři 1. Biologie - Chov - Gekoni 1. - Nakladatelství Madagaskar, Jihlava, 462 stran.
- Zych, J. (2006): Želvy v přírodě a v péči člověka. - Nakladatelství Brázda, Praha, 201 s.

Za želvami v Indonésii

Dobrovolníci pomáhají s vypouštěním právě vylíhlých želv do moře.

Text a foto: Hana Svobodová

Zdravím Vás s novinkami o projektu na ochranu mořských želv.

Dobré zprávy máme z ostrovů Bilang-bilangan a Mataha na východním Borneu – ani na jaře se tu už neukázali žádní zloději želvích vajec, jsem za to na ochranáře velmi hrdá a oceňuji jejich práci.

Bohužel se tu naopak ukázali rybáři, kteří k lovu ryb používají dynamit. Lovili touto zakázanou metodou okolo našich ostrovů v první zóně chráněného území během jara více než 15x. Neuvěřitelné, dokonce přibyli noví aktéři, rybáři, kteří tu do teď dynamitem nelovili. Vláda ani policie zatím s lovem ryb dynamitem nechce mít nic společného, ale budeme na nelegální techniku upozorňovat dál a snažit se zajistit konkrétní důkazy. Při povídání

o želvách na jedné škole v ČR jeden student navrhl, že bychom dobré důkazy mohli zajistit pomocí fotek a videí z dronu – skvělý nápad, snad se mi dron podaří sehnat.

Na ostrovech nám na jaře pomáhali i dobrovolníci Anna Gosling z Německa a Alexandra Zdeňková s Tomášem Kolmanem, kteří tu jednou byli už loni. Přijeli i moji kamarádi a kolegové ze vzdělávacího centra TEREZA (www.terezanet.cz). Dobrovolníci nám pomohli s úklidem odpadků z pláže, odstraňovali jsme ale i vyplavené klády. Zajímavé bylo, že na Bilang-bilangan přišla kareta obrovská, která nakladla strašně divná vejce. Bylo jich jen pár a byla spojená dohromady, asi to byla stará želva, která už nedokáže vytvořit normální snůšku.

Ochránáři při práci.

Kareta pravá (*Erytmochelys imbricata*), kriticky ohrožená vyhynutím, během jara 3x kladla vejce na ostrově Mataha.

Nejlepší událostí února a března bezkonkurenčně bylo, že 15. 2. přišla na ostrov Mataha klást vejce kareta pravá. Mořské želvy karety pravé jsou kriticky ohrožené vyhynutím. V Berau je ohrožují lidé, kteří tato vzácná zvířata loví, aby z jejich krunýřů vyrobili náramky a jiné želvovinové suvenýry, přestože je to ilegální a karety pravé jsou chráněné indonéskými i mezinárodními zákony. Zákony bohužel v Indonésii velkou váhu nemají a karet pravých zbývá už tak málo, že každá samice na pláži je pro nás velkou událostí. Kareta nakladla svá vejce a o 13 dní později 28. 2. přišla znovu a kladla jen o 200 m dál. Želva na ostrov přišla jednou klást i během března. Všechny snůšky jsme přemístili do bezpečí a střežíme je jako oko v hlavě. Samici jsme také pomohli od parazitických přílipek, které měla přirostlé na krunýři.

Velikou radost mám ze zásahu ministerstva na ostrově Derawan. V lednu u nás byla na ostrovech dobrovolnice Roswitha, která má manžela Indonésana a žije už dlouhá léta na Jávě. Velmi ji rozčílilo, jak se na Derawanu ve velkém během oslav nového roku prodávala želvovina. Napsala dopis přímo na ministerstvo a neuvěřitelné se stalo skutkem, za 6 dní od odeslání dopisu na Derawan přijela kontrola z ministerstva. Nikdo z místní vlády ani policie o nich nevěděl, a tak také nikdo místní neupozornil předem a úředníci ministerstva našli mnoho suvenýrů z želvoviny. Konečně viděli pravdu. 28. 2. už se na ostrov Derawan vydali s místní vládou a policií, první velká vládní akce proti prodeji želvoviny – zabavili mnoho náramků, přívěšků ale i vypreparované kriticky ohrožené karety pravé. Obyvatelé Derawanu byli víc

Zvláštní snůška vajec karety obrovské.

Lov ryb dynamitem velmi ohrožuje nejen ryby, ale celý podmořský ekosystém v oblasti Berau.

než naštvání. Informace o zásahu byly v televizi i v novinách. Se ctí z toho vyšlo jen těch pár prodejců, kteří s námi už od loni spolupracují a želvovinu už dávno neprodávají. Mám radost z postupu, problém je, že si nejsem jistá, jak dlouho tento postoj místní vládě vydrží. Bohužel myslím, že až z Berau zmizí kontrola z ministerstva, vše se vrátí do starých kolejí a nezájmu místní vlády cokoli řešit. Byla bych ráda, kdyby tomu tak nebylo, jsem optimista nebo spíš idealista, ale na tohle už mám s místní vládou víc než dost zkušeností. Důkazem je i to, že už 3. 3. 2016 se na Derawanu opět prodávala želvovina a to ve 3 obchodech, opět byla zabavena, ale 17. 3. jsem ji tu v jednom obchodu a jednom stánku objevila znovu. Lidé z Derawanu jsou velmi tvrdohlaví a chtějí dokázat, že na svém ostrově si budou dělat, co chtějí. Nezajímají je zákony, nezajímá je etika,

nezajímá je nic. Ukázali to i 29. 3. 2016, kdy na Derawan přišla na pláž kareta obrovská klast vajíčka. Lekla se světla a lidí a chtěla se vrátit do moře, jenže to se nelíbilo místním, kteří na pláži čekali a chtěli vejce ukrást. Vrhli se na vyhnutím ohroženou a zákonem chráněnou mořskou želvu a nožem jí otevřeli spodní část těla a vejce vybrali přímo z břicha samice. Vrahy vyplašil jediný ochranář na Derawanu, pan Ading, táta našeho rangera Kennyho, utekli a na pláži zůstalo 8 vajec, krev, nůž i jedna sandále pachatele. Policie neudělala nic, vůbec nic. Neskutečné, tenhle čin ve mně vzbudil opravdovou beznaděj a úzkost a zároveň motivaci s tím něco udělat. Ráda bych sehnala peníze na ještě jednoho ochranáře, aby pan Ading na Derawanu na to všechno nebyl sám. Výdaje jsou 5 000 Kč měsíčně, kdo jste ochotní

Důkazy o vraždě karety obrovské na Derawanu.

jakoukoli částkou pomoci, ozvěte se mi prosím. Na webu www.morskezelvy.cz je e-mail v kontaktech. Případ jsme zveřejnili v novinách v Berau a snažím se na něj upozornit i mezinárodně. Snad to pomůže.

Zatím alespoň dál distribuujeme mapy oblasti upozorňující na nevhodnost suvenýrů z želvoviny, vzděláváme místní děti a nabízíme obchodníkům trička a suvenýry z udržitelných materiálů. Velmi mě potěšilo, že Arif, majitel obchodu na Derawanu, který se v lednu účastnil našeho workshopu na výrobu suvenýrů z kokosových ořechů, už vyrábí ve velkém. Udělili jsme mu certifikát Turtle friendly

shop, který podepsala i místní vláda. Pokud pojedete na ostrov Derawan, prosím hledejte obchody s tímto certifikátem a nakupujte výhradně v nich. Oceníte tím snahu obchodníků pomoci želvám a budete si jistí, že jste nepřispěli někomu, kdo se podílí na vybíjení želvích populací. Vybírat si, u koho nakoupíte, je opravdu důležité, představte si, že jsem objevila prodej želvoviny i na mezinárodním letišti v Balikpapanu. V dubnu jsem se už v ČR seznámila s paní Mgr. Pavlou Říhovou z České inspekce životního prostředí. Paní Říhová je vedoucí oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES a také soudní znalkyně v oboru

Obchodník, který želvovinu už neprodává, získal certifikát Turtle friendly shop.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana**
- Recenze

Náramky z želvoviny na mezinárodním letišti v Balikpapanu.

ochrana přírody, velmi mě překvapila, když mi řekla, že mají ve skladu mnoho zabavených vycpaných karet, které si čeští turisté dovezli domů z dovolené. Všechny mořské želvy jsou ohrožené vyhynutím a pašovat je je trestný čin. Opravdu by se Vám líbilo mít takovou želvu pověšenou na stěně v obývacím pokoji? Prosím upozorněte všechny své známé před cestou na dovolenou o nevhodnosti želvího suvenýru. Děkuji moc!

Nyní jsem v České republice a pro začátek budu

pokračovat s osvětou o situaci želv. Pokud byste někdo měli zájem o povídání o želvách, dejte mi vědět. Ráda zajdu do TV, rádia, knihovny, univerzity, ZOO, do škol, prostě kamkoli, s informováním veřejnosti hodně pomohou i články. Sháním také prostory pro výstavu fotografií. Věřím, že zvyšování informovanosti má smysl, takže budu opravdu ráda, když se ozvete s jakýmkoli nápadem. Děkuji Vám moc!

Úklid odpadků na pláži - stále se opakující rutina.

27. herpetologická a teraristická konference v Plzni

Trimeresurus flavomaculatus flavomaculatus z expozice Království jedu.

Text: Daniel Kolečka

Foto: Ivan Šrámek, Petr Machačka

Ve dnech 26. – 28. 2. 2016 se v areálu Zoo Plzeň na statku Lüftnerka konala již 27. herpetologická a teraristická konference pořádaná Klubem karlovarských teraristů (KKT). Osobně jsem se zúčastnil této akce poprvé a o to víc jsem byl překvapen úrovní přednášek a kvalitou samotných přednášejících. Areál zoologické zahrady v Plzni je teď už tradičním místem konání setkávání herpetologů a teraristů. Nahradila méně oficiální, avšak o to familiérnější lokalitu ve Svatošských skalách. Statek Lüftnerka poskytuje útulné zázemí s frekventovaným barovým zařízením. Přilehlé ekocentrum s přednáškovou místností pak pojme několik desítek informací chtivých herpetologů.

Konferenci v pátek večer zahájil úvodním proslovem její duchovní otec Miroslav Dohnal. Po rozdělení několika základních organizačních pokynů vedl exkurzi do nedávno vzniklé expozice Království jedu obývané několika zajímavými druhy jedovatých zvířat (více o expozici Království jedu jste se mohli dočíst v TERAmagazínu 5/2015). Zájemci se tak přímo z první ruky dozvěděli o vychytávkách a „špecích“ u plzeňských jedáků. Vyprahlá hrdla ze skvělé exkurze pak bylo třeba po návratu na statek svlažit jak jinak než plzeňským ležákem. Plodné diskuze nejen o herpetologii trvaly až do hlubokých nočních hodin, což některým

účastníkům poněkud ztížilo účast na prvním bloku sobotních přednášek.

Sobotnímu dopolednímu programu dominovala přednáška Jana Dohnala o jeho cestách do Íránu a jeho práci s *Montivipera latifii* v údolí Lar. Jak pevně doufám, podrobnější informace o tomto zajímavém projektu vám přineseme v některém z dalších vydání TM. V odpoledním bloku se dostali k prezidentskému stolku zahraniční hosté, jmenovitě Mark O'Shea, Ivo Peranič a Konrad Mebert (celý program naleznete za textem této reportáže). Mark měl skvělou prezentaci o herpetofauně ostrova Timor-Leste, nejmladší asijské země, kam momentálně upíná většinu svého vědeckého snažení. Obzvláště historicky o ukázce kousavé krajty v prezidentské kanceláři vyvolaly mezi posluchači salvy smíchu. Neméně zábavným vypravěčem se ukázal i Konrad ve své přednášce o hybridní zóně *Nerodia sipedon* a *Nerodia fasciata*. Ivo Peranič ze Zoo Záhřeb zase poukázal na některé méně známé aspekty v chovu evropských zmijí. Po společné večeři proběhlo vyhlášení Hadáka roku. Tuto cenu získal celkem podle očekávání zahraniční host Mark O'Shea. Oslavná pijatka na počest otitulovaného Marka se opět protáhla do ranních hodin, což ovšem rozhodně stálo za to.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž**
- Ochrana
- Recenze

Miroslav Dohnal předvádí technické zázemí expozice Království jedu.

Po nedělních přednáškách Davida Hegnera o hadech Taiwanu a Dana Valenty o chovu *Bitis parviocula* byla konference slavnostně ukončena opět Miroslavem Dohnalem. Ten poděkoval všem přítomným za hojnou účast a tak i podpoření společného snažení o zajímavá setkávání a získávání poznatků v rámci této jedinečné akce. 27. Herpetologická a teraristická konference tak byla

za námi a já mohu zkonstatovat, že mě nejen mile překvapila úroveň přednášek (a teď nemám na mysli jen zahraniční hosty), ale rovněž milým přijetím mezi „jedáky“ a nahlédnutí do světa jedovatých plazů. Věřím, že ostatní účastníci se rozcházel s podobnými pocity a příští rok se všichni opět sejdem na Lüftnerce nad skvělou dvanáctkou.

Konrad Mebert a Jan Dohnal.

Mark O'Shea s cenou pro Hadáka roku.

Vynášení oceněného do nebes.

Celý program přednášek:
27. 2.

Lukáš Blažej – Specifické vlastnosti několika populací *Vipera ammodytes ammodytes*. Zoologický výzkum spol. ZOOGEOS neznámých zemí Balkánského poloostrova.

Jiří Hejduk – Chov a odchov *Bothriechis schlegelii*.

Jan Dohnal – Írán.

Jiří Valenta – Jedovatí hadi – mýty a skutečnost.

Neven Vrbanic – Chov a množení chřestýšů rodu *Crotalus*.

Mark O'Shea – Výprava za plazy na Timor-Leste: Souhrn výsledků intenzivní výzkumné desetifázové expedice za herpetofaunou nejmladší asijské země.

Mark O'Shea – Utajení hadi: Rozšíření a diverzita vodnářů rodu *Toxicocalamus* na Nové Guineji.

Mark O'Shea – Plazi v miniaturizovaném umění: Výprava do herpeto-filatelie.

Ivo Peranič – Zásady pro chov a množení evropských zmijí.

Konrad Mebert – Masivní hybridní zóna dvou druhů vodních užovek *Nerodia sipedon* a *Nerodia fasciata* – kdy je druh skutečně druhem?
28. 2.

David Hegner – Taiwan – Hadí ráj.

Dan Valenta – Chov a odchov *Bitis parviocula*.

Mario Schweiger – *Vipera aspis*. Poddruhy, jejich rozmístění a prostředí.

Přednášky Nevena Vrbanice a Maria Schweigera bohužel neproběhly z důvodu nemoci.

Akce srpen - září 2016

Fauna trhy Sobotka

Exotické ptactvo, ještěrky, rybičky, hadi, šneci, živé krmení, terária, pomůcky

14. srpna 2016, Sokolovna Sobotka mezi Mladou

Boleslaví a Jičínem,

Tyršova 427

8:30 – 10:30

www.faunatrhy.sobotka.cz

Ostravské fauna trhy

Plazi, potřeby pro chovatele, krmiva, exotický hmyz, literatura, hlodavci

14. srpna 2016, Výstaviště Černá Louka, Ostrava 1

8:00 – 12:00

<http://ostravske.faunatrhy.cz>

Fauna trhy Liberec

Prodej, výstava a nákup terarijních zvířat, krmný hmyz, hlodavci, literatura, bezplatné veterinární poradenství

20. srpna 2016, centrum Babylon

pro prodejce 9:00 – 12:00, pro návštěvníky 10:00 – 12:00

www.faunatrhyliberec.wz.cz

Tera České Budějovice

Terarijní a akvariální burza

21. srpna 2016, Spolkový a kulturní dům Slavie

Vstup pro prodejce 8:00 – 13:00, pro návštěvníky

9:00 – 12:00

www.teracb.cz

TERA-AQUA-FLORA Jihlava

Terarijní trhy (terarijní zvířata, živé krmení, chovatelské potřeby)

27. srpna 2016, Dělnický dům, Žižkova 15, Jihlava

Vstup pro prodejce 8:00 – 13:00, pro návštěvníky

9:00 – 12:00

www.tera-aqua-flora.cz

Terrabazar – Výstavní a prodejní teraristická burza v Praze

Terarijní zvířata: želvy, hadi, ještěři, pavouci, krmiva (suchá, živá: cvrčci, larvy, myšata), vitamínové doplňky, literatura, vybavení terárií

27. srpna 2016, Konferenční centrum City, Na Strži

65/1702, Praha 4

9:00 – 12:00

www.terrabazar.cz

Fauna trhy Brno

Prodej terarijních zvířat, živé krmení, odborná literatura, chovatelské potřeby

28. srpna 2016, Výstaviště 405/1, Brno – Pisárky

Vstup pro prodejce 8:00 – 12:00, pro návštěvníky

9:00 – 12:00

<http://faunahobbybrno.webnode.cz/>

Živá exotika Praha

Prodej a výměna exotických zvířat, živé krmení, bezplatné veterinární poradenství

3. září 2016, pavilony „B“, Výstaviště Praha –

Holešovice

Vstup pro prodejce 8:00 -15:00, pro návštěvníky

10:00 – 14:00

www.zivaexotika.cz

Fauna trhy Sobotka

Exotické ptactvo, ještěrky, rybičky, hadi, šneci, živé krmení, terária, pomůcky

11. září 2016, Sokolovna Sobotka mezi Mladou

Boleslaví a Jičínem,

Tyršova 427

8:30 – 10:30

www.faunatrhy.sobotka.cz

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Terrabazar – Výstavní a prodejní teraristická burza v Praze

Terarijní zvířata: želvy, hadi, ještěři, pavouci, krmiva (suchá, živá: cvrčci, larvy, myšata), vitamínové doplňky, literatura, vybavení terárií
 17. září 2016, Konferenční centrum City, Na Strži 65/1702, Praha 4
 9:00 – 12:00
www.terrabazar.cz

ZOO trhy Plzeň

Prodej, nákup a výměna terarijních zvířat, exotické rostliny, krmiva, chovatelské potřeby, literatura
 17. září 2016, KD Peklo, Pobřežní 10, Plzeň
 9:00 – 12:00
www.zootrhy.wz.cz

Ostravské fauna trhy

Plazi, potřeby pro chovatele, krmiva, exotický hmyz, literatura, hlodavci
 18. září 2016, Výstaviště Černá Louka, Ostrava 1
 8:00 – 12:00
<http://ostravske.faunatrhy.cz>

Fauna trhy Liberec

Prodej, výstava a nákup terarijních zvířat, krmný hmyz, hlodavci, literatura, bezplatné veterinární poradenství
 24. září 2016, centrum Babylon
 pro prodejce 9:00 – 12:00, pro návštěvníky 10:00 – 12:00
www.faunatrhyliberec.wz.cz

TERA-AQUA-FLORA Jihlava

Terarijní trhy (terarijní zvířata, živé krmení, chovatelské potřeby)
 24. září 2016, Dělnický dům, Žižkova 15, Jihlava
 Vstup pro prodejce 8:00 – 13:00, pro návštěvníky 9:00 – 12:00
www.tera-aqua-flora.cz

Fauna trhy Brno

Prodej terarijních zvířat, živé krmení, odborná literatura, chovatelské potřeby
 25. září 2016, Výstaviště 405/1, Brno – Pisárky
 Vstup pro prodejce 8:00 – 12:00, pro návštěvníky 9:00 – 12:00
<http://faunahobbybrno.webnode.cz/>

SLOVENSKO

FAUNA-FEST Žilina

7. srpna 2016, ZOC Max, Prielohy 979010
www.fauna-fest-zilina.eu

FAUNA-FEST Žilina

4. září 2016, ZOC Max, Prielohy 979010
www.fauna-fest-zilina.eu

EXOTIKA BRATISLAVA

17. září 2016, Istropolis, Trnavské Mýto 1, Bratislava
 9:00 – 13:00
<http://www.facebook.com/akvatrh>